

## ФУНКЦІЇ ЗАГОЛОВКІВ ОНЛАЙН-ВИДАННЯ «ОСВІТОРІЯ МЕДІА»

*У статті визначено функції заголовків онлайн-видання «Освіторія Медіа». Охарактеризовано й проілюстровано інформаційну, навігаційну, мотиваційно-емоційну, проблемно-акцентувальну, аналітично-узагальнювальну, інструктивно-порадницьку, анонсувальну й соціокультурну (ціннісну) медіа назв.*

*Ключові слова: заголовок, функція, онлайн-видання.*

*The article identifies the functions of headlines in the online educational publication "Osvitoria Media." It characterizes and illustrates the informational, navigational, motivational-emotional, problem-focused, analytical-summarizing, instructional-advisory, announcement-based, and sociocultural (value-oriented) roles of media titles.*

*Keywords: headline, function, online publication.*

У сучасному інформаційному просторі заголовок відіграє ключову роль у залученні уваги читача, формуванні першого враження про матеріал та визначенні його подальшого споживання. Особливо це стосується освітніх медіа, які мають не лише інформувати, а й формувати цінності, мотивувати до навчання та сприяти професійному розвитку.

Онлайн-видання «Освіторія Медіа» є одним із провідних українських ресурсів, що спеціалізується на висвітленні освітніх тем, реформ, інновацій та педагогічних практик. Актуальність дослідження зумовлена зростанням ролі освітніх медіа в суспільному дискурсі, особливо в умовах реформування освіти, війни та цифровізації та відсутністю системного лінгвістичного аналізу заголовків саме в контексті освітніх онлайн-видань, що створює наукову нішу для дослідження.

Мета розвідки – визначити функції заголовків онлайн-видання «Освіторія Медіа». Вибірка медіа назв здійснена протягом 2025 року і становить понад 120 одиниць.

Заголовки «Освіторія Медіа» — це повноцінні комунікативні інструменти, які працюють на кількох рівнях: змістовному, емоційному, мотиваційному та соціальному. Досліджуваний матеріал дозволив визначити низку функцій, які виконують заголовки публікацій, наведемо їх і проілюструємо приклади.

Інформативна функція. Інформативність є ключовою характеристикою заголовка, адже саме він передає основний зміст публікації, окреслює її головну тему, ідею або проблему. Такі заголовки виконують роль навігатора для читача — вони повідомляють конкретний факт, акцентують увагу на важливих подіях, змінах у сфері освіти чи суспільно значущих процесах. Завдяки цьому читач одразу розуміє, про що йдеться в тексті, і може швидко

зорієнтуватися в інформаційному потоці. Наприклад: *Навчання оцінюванню НУШ призупинено: МОН пояснив причину* (17.02.2025); *Українських школярів навчатимуть енергоефективності з 4 до 11 класу* (25.07.2025).

Навігаційна функція. Заголовок виконує роль орієнтира, що дозволяє читачеві миттєво визначити тематику матеріалу та оцінити його релевантність для власних потреб. Завдяки чіткій структурі та змістовним маркерам, такі заголовки забезпечують швидке сприйняття інформації, скорочують час на пошук потрібного контенту та сприяють ефективному інформаційному вибору. Вони містять своєрідну «підказку», яка інтуїтивно вказує на зміст публікації ще до її прочитання. Наприклад: *Для вступників до магістратури: деталі ЄВІ від Українського центру оцінювання якості освіти* (14.03.2025); *Оновлення Держстандарту для початкової школи: що зміниться* (14.02.2025).

Мотиваційно-емоційна функція. Заголовок здатен не лише інформувати, а й пробуджувати внутрішній відгук у читача — викликати цікавість, здивування, натхнення чи навіть захоплення. Завдяки емоційно забарвленим формулюванням, він спонукає до прочитання, активізує увагу та створює відчуття причетності. Такі заголовки мотивують до дії, підтримують віру в позитивний результат і формують емоційне резонування, що поглиблює зв'язок між текстом і реципієнтом. Наприклад: *Як випускнику інтернату стати у 25 років керівником барбершопу* (27.07.2025); *Головна опора майбутнього України — це її люди: дослідження CSIS* (10.03.2025).

Проблемно-акцентувальна функція. Заголовок може виступати як інструмент загострення уваги на ключових, суперечливих або болючих питаннях освітньої сфери. Він допомагає автору виокремити найважливіші аспекти теми, акцентуючи на викликах, недоліках чи дискусійних моментах. Такий заголовок провокує читача до роздумів, стимулює критичне осмислення інформації та заохочує до участі в суспільному діалозі навколо освітніх проблем. Наприклад: *Три болючі проблеми освіти на ТОТ у 2025 році та чи існує для них вирішення?* (09.02.2025); *Розгорання: як виходити із професійного вигорання?* (13.07.2025).

Заголовок, який виконує аналітично-узагальнювальну функцію, сигналізує про наявність глибокого змістового опрацювання теми: розгорнутого аналізу, порівняльних характеристик, аргументованих висновків або систематизації фактів. Він орієнтований насамперед на професійного читача — педагога, управлінця, дослідника чи експерта, який шукає не поверхневу інформацію, а структуроване бачення проблеми.

Такі заголовки часто мають стриманий, раціональний тон, містять терміни, що вказують на методологічний підхід: *аналіз, огляд, порівняння, висновки, тенденції, стратегія*. Вони не лише інформують, а й задають рамку для критичного осмислення, сприяють формуванню професійної позиції та розширенню аналітичного горизонту читача. Наприклад: *Корпоративне навчання від Тренінгового Центру Освіторії. Як воно допомагає школам задавати тренди?* (13.03.2025); *Нові посади в школі, зміни у програмі, оновлені предмети: до чого готуватися вчителям?* (11.06.2025).

Заголовок, що виконує інструктивно-порадницьку функцію, орієнтує читача на практичне застосування знань, пропонуючи чіткі кроки, алгоритми дій або добірки корисних порад. Він сигналізує, що матеріал має прикладну цінність і може бути використаний для вирішення конкретних завдань у професійній або побутовій сфері.

Такі заголовки часто містять дієслівні конструкції (*як зробити..., що варто знати..., 5 порад для...*) або формулювання, що апелюють до потреби в рішенні: *інструкція, гід, покроковий план, рекомендації*. Вони не лише інформують, а й мотивують до дії, сприяють самостійності читача та підвищують ефективність засвоєння матеріалу.

Крім того, інструктивні заголовки формують довіру до джерела, адже демонструють прагнення автора бути корисним, підтримати читача в конкретній ситуації та надати інструменти для вирішення проблеми. Наприклад: *Як допомогти дитині, якщо вона боїться сирен: поради психолога* (15.12.2024); *Як пережити вступну кампанію: шпаргалка для батьків* (14.06.2025).

Анонсувальна функція заголовка полягає в інформуванні читача про майбутні події, освітні ініціативи, нові проєкти, конкурси, вебінари чи можливості для професійного розвитку. Такий заголовок виконує роль попередження або запрошення, орієнтуючи на те, що варто очікувати, до чого можна долучитися або що не слід пропустити.

Заголовки цього типу часто містять часові маркери (*незабаром, відкрито реєстрацію, стартує, до участі запрошуються*) та апелюють до дії — заохочують читача планувати, реєструватися, брати участь. Вони створюють відчуття актуальності та включеності в освітній процес, формують інформаційне поле, де кожен може знайти щось корисне для себе.

Крім того, анонсувальні заголовки сприяють підвищенню видимості освітніх подій, мобілізують аудиторію та підтримують динаміку професійного життя. Наприклад: *Стартувала підготовка до радіодиктанту Нацєдності — спецпроєкт на «Українському радіо»* (24.07.2025); *Бачити мозком: як ми сприймаємо світ, коли зникає зір — новий проєкт «Подкаст наосліп»* (25.07.2025).

Заголовок, що виконує соціокультурну та ціннісну функцію, слугує каналом трансляції ідей, ідеологій та культурних наративів, пов'язаних з освітою як суспільним явищем. Він не просто інформує — він формує світогляд, закладає орієнтири, популяризує гуманістичні, демократичні та національні цінності, а також підкреслює роль освіти у розвитку особистості, громади та держави.

Такі заголовки часто апелюють до моральних категорій, соціальної відповідальності, культурної спадщини, історичної пам'яті чи ідеалів рівності, інклюзії, свободи вибору. Вони здатні викликати емоційний відгук, стимулювати рефлексію та сприяти формуванню активної громадянської позиції. Наприклад: *Жінки-легенди: 8 українок, що підкорили світ* (08.03.2025); *Знай українське: 5 патріотичних мультфільмів до Дня Української Державності* (15.07.2025).

Отже, заголовки в «Освіторія Медіа» — це багатофункціональний комунікативний інструмент, що виконує низку важливих завдань. Вони передають основний зміст публікації (інформативна функція), емоційно залучають читача та стимулюють інтерес (мотиваційна функція), допомагають орієнтуватися в матеріалі та пропонують практичні рішення (навігаційна та інструктивна функції). Крім того, заголовки здатні спонукати до дії, критичного осмислення або ціннісної рефлексії (проблемно-акцентувальна, аналітична та соціокультурна функції).

#### ЛІТЕРАТУРА:

1. Зайцева С. Функції заголовків у новинній інтернет-журналістиці як засіб інформування про наукові досягнення. Innovative pathway for the development of modern philological sciences in Ukraine and EU countries : Collective monograph. Vol. 1. Riga, Latvia : “Baltija Publishing”, 2021. С. 173-188. URL: <https://essuir.sumdu.edu.ua/handle/123456789/83351>.
2. Павлюк Л. Заголовок у дискурсі мас-медіа: семантико-змістові риси і функціонально-структурні типи. *Теле- та радіожурналістика*. 2010. Вип. 9. С. 285–293.
3. Шульська Н., Зінчук Р. Комунікативно-функційний потенціал заголовків у мові сучасних медіа. *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2021. Том 32(71). №5. Ч.2. С. 220-225. URL: [https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/5\\_2021/part\\_2/37.pdf](https://www.philol.vernadskyjournals.in.ua/journals/2021/5_2021/part_2/37.pdf).

**Науковий керівник доктор педагогічних наук, професор Омельчук С.А.**